

РЕЦЕНЗИЯ

На представените трудове за участие в конкурс за академична длъжност ПРОФЕСОР, обявен от ЮЗУ “Неофит Рилски“ в ДВ бр. 52/02.07.2019г., професионално направление 3.4 Социални дейности /Психосоциална работа с деца/

Рецензент: проф. Ваня Матанова, д.пс.н.

Кандидат: доц. д-р Васка Станчева-Попкостадинова

I. Кратки биографични данни за кандидата

Васка Станчева-Попкостадинова завършва медицина през 1984 г. в Медицинска академия, София. През 1992 г. постъпва на работа в ЮЗУ „Неофит Рилски“ като асистент. През 1999 г. получава образователната и научна степен „доктор“ по медицина, а през 2005 година научното звание „Доцент“. Има магистърска степен по психология и специализации по детска социална психиатрия. За периода 2005-2019 г. е била научен ръководител на 23 бакалавърски и 27 магистърски дипломни работи, както и научен ръководител на две студентски научни групи, всички в областта на психосоциалната работа. Научен ръководител е на 8 докторанти, двама от които успешно са защитили. От 2014 година е ръководител на катедра „Медико-социални науки“, председател на Атестационната комисия на Факултет „Обществено здраве, здравни грижи и спорт“ (2014-2016). Член на Академичния съвет на ЮЗУ.

Член на Съюз на учените в България, член на Етичната комисия към СУБ-2014-2018, на Българска асоциация по детско-юношеска психиатрия и свързаните професии, на Научно дружество по детска неврология, психиатрия и психология на развитието, на Българско психосоматично дружество, на Българска асоциация за лица с увреждания (БАЛИЗ), на Българска асоциация на преподавателите по социална работа, на Балканска асоциация по история и философия на медицината, на International Society on Early Intervention (ISEI), на International Society for Prevention of Child

Abuse and Neglect (ISPCAN). За периода 2016-2019 г. е участвала в 6 международни проекта, на 5 от които е координатор за България.

II. Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата

Единствен кандидат в настоящия конкурс е доц. д-р Васка Станчева –Попкостадинова. За рецензия са предоставени 38 публикации, от които 1 монография- Превенция на насилие над деца - мултидисциплинарна перспектива (2019), 10 статии в реферирани и индексирани в Scopus и Web of Science (в това число 5 глави от книги) и 27 статии и доклади в нерефирирани списания с научно рецензиране или в редактирани научни томове, от които 2 ръководства. В представената научна продукция от доц. Станчева 13 са самостоятелни, в 5 публикации е първи автор, в 13 -втори и в 7 публикации -трети и следващ автор. Представени са документи за 26 цитирания в световни база данни – Scopus и Web of Science, 24 цитирания в монографии и колективи трудове с научно рецензиране и 17 цитирания в други научни издания и дисертации. Всички след хабилитирането през 2005г.

III. Основни приноси в научната, научно-приложната и преподавателска дейност на кандидата

Представената научна продукция за настоящия конкурс касае психосоциалната работа с деца и напълно отговаря на проблематиката на конкурса. Условно тя може да бъде разделена на няколко проблемни области-психосоциално функциониране на семейството на деца с проблеми, ранна интервенция на деца с увреждания, особености на игровата дейност и нейното влияние върху психосоциалното функциониране на деца с увреждания и нарушения, нови и креативни методи за психосоциална работа с деца, социално значими проблеми и дискуссионни въпроси, касаещи детското развитие.

В част от представената научна продукция са представени актуалните проблеми на родителите на деца с умерени умствени увреждания. Установено е, че основните проблеми на родителите са свързани с липсата на адекватна подкрепа и услуги за техните деца. Емпиричните данни дават основание за обсъждане на промени и развитие на политиката за подкрепа на семействата за деца с умствени увреждания. (вж. Stancheva-Popkostadinova V. (2005). Families with intellectually disabled children –psychosocial problems and support in the Republic of Bulgaria. Panstwo I Spoleczenstwo.)

Внимание се отделя и на основните аспекти на синдрома на прегарянето в помагащите професии- основните стратегии за превенция на ниво индивид и организационни структури, на силните страни и ограниченията на услугите и институциите, необходимостта от периодична преоценка на политиките на службите. (вж. Станчева-Попкостадинова, В.(2006). Синдром на прегаряне-някои теоретични аспекти. Психосоматична медицина, 2).

Една от основните теми в творчеството на доц. Станчева е насилието. Насилието е сериозен обществено-здравен проблем със сериозни последици върху развитието на децата. Обсъдени и анализирани са най-честите проблеми при прилагането на Координационния механизъм за взаимодействие при случаи на насилие над деца и за взаимодействие при кризисна интервенция. Ефективността на Системата е в пряка зависимост от наличен алгоритъм и стандарти, както и от обучени специалисти. (вж. Станчева-Попкостадинова, В., Керанкова, Е. (2016). Проблеми и перспективи при регистриране случаи на насилие и пренебрегване на деца).

Като обществено значим проблем насилието над деца представлява сериозен интерес, което предполага анализ на законодателните инициативи, свързани с превенцията на насилие над деца у нас, в

контекста на международни документи. Особен акцент се поставя върху интерсекторния подход, предложен от Световната здравна организация в Доклада за насилие и здраве от 2002 г. (вж. Stancheva-Popkostadinova, V. (2007). Policies and practice for prevention of violence against children).

Разгледани са и основните групи рискови фактори, спектърът от разстройства в резултат от преживяно в детството насилие. Специален акцент е поставен върху ролята на педиатрите като специалисти с изключителна важност в различните нива на превенция на насилие. (вж. Станчева-Попкостадинова, В.(2014). Превенция на насилие над деца. Практическа педиатрия, бр. 9).

Насилието и пренебрегването на деца са сериозни проблеми на общественото здраве по целия свят. Системата за наблюдение на насилието и пренебрегването на деца CAN-MDS има реална възможност да бъде приложена в България, тъй като е лесен за използване инструмент и ще подобри ситуацията при идентифициране, регистрация и наблюдение на случаи на насилие и пренебрегване на деца, а също така ще улесни и комуникацията между различните професионалисти. (вж. Станчева-Попкостадинова, В. (2018). Система за регистриране и наблюдение на случаи на насилие и пренебрегване на деца (CAN_MDS) – възможности за приложение в България .Балканистичен Форум, 2).

С много вещина се разглеждат и структурата и основните принципи на ICF, препоръки за използване му в областта на здравето и уврежданията. Обсъждат се предимствата и предизвикателствата от използването на ICF в областта на хората с увреждания в България. (вж. Станчева-Попкостадинова, В. (2008). Международни класификации на Световната здравна организация за увреждане и здраве.)

Съществуват няколко елемента, които отличават управлението на случай в социална работа от другите форми на управление на случай-биопсихосоциалния статус на отделния клиент и състоянието на

социалната система. Намесата се извършва както при пациента и семейството, така и на системни нива. Нарастващата нужда от прилагане на case study в социалните услуги е опит за създаване на нова стратегия, с която да се преодолеят пропуските и фрагментацията в услугите за клиентите, създаване на професионални стандарти за водене на случай, както и обучение и квалификация на специалистите. (вж. Stancheva-Popkostadinova, V.(2010). Current Trends in Social Work Case Management).

Голяма част от научната продукция на доц. Сттанчева отразява работата ѝ в международни кроссекторни екипи от професионалисти и родители на деца с увреждания. Това е нов подход при работата с деца с увреждания, който акцентира на разбирането на семейния контекст, подобряването на отношенията между родителите и професионалистите и разработването на подходи, ориентирани към семейството, което да залегне в обучението на студентите в помагащите професии

Ранната интервенция е свързана с теорията за сензитивните периоди в ранното детско развитие. Акцентира се на интердисциплинарното сътрудничество и отчитане мнението и приноса на родителите. (Brodin,J, Stancheva-Popkostadinova,V. (2009). Early interventions in children with intellectual disabilities. Science, Culture and Education. Annual of Union of Scientists,3rd volume, Blagoevgrad, 215-220). Ранната интервенция в комуникацията е важна част от подкрепата на развитието на децата с увреждания. Фокусът е върху комуникативната компетентност при децата с интелектуални увреждания. Представят се някои основни инструменти на комуникативните умения. (вж. Brodin,J, Stancheva-Popkostadinova,V. (2009). Intervention of communication in children with intellectual disabilities. Scientific Research Journal, 7).

Деинституционализацията и развитието на услуги в общността за деца и възрастни с интелектуални затруднения са голямо предизвикателство. Биомедицинските и генетичните изследвания

преобладават в изследванията, но психосоциалните изследвания напоследък получават все по-голямо внимание. (вж. Ispanovic-Radojkovic, V., Stancheva-Popkostadinova, V. (2011). Perspectives of intellectual disability in Serbia and Bulgaria: epidemiology, policy and services for children and adults. *Current Opinion in Psychiatry*, 24).

Важна тема за доц. Станчева е насочване на психиатричната помощ към деинституционализация, развивайки извънболнични инфраструктури за справяне с психиатрични разстройства. Във всички страни се увеличават децата и юношите, нуждаещи се от грижа за психичното им здраве. Налице е обща необходимост от разработване на образователни програми и свързани с тях клинични практики във всички степени на превенция, интердисциплинарно сътрудничество между всички институции, касаещи децата. (вж. Pejovic-Milovancevic M, Miletic V, Anagnostopoulos D, Raleva M, Stancheva V, Burgic-Radmanovic M, Barac-Otasevic Z, Ispanovic, V. (2014) Management in child and adolescent psychiatry: How does it look in the Balkans? *Psychiatrike*. 25(1).

Доц. Станчева разработва мултидисциплинарна рамка за прилагане на нови роботизирани решения в образованието на деца със специални образователни потребности. Обсъжда се влиянието на роботизираните технологии върху емоционалното състояние на децата, което се определя като метод за „смесване“ на роботиката в специални образователни условия. (Dimitrova, M., Lekova, A., Chavdarov, I., Kostova, S., Krastev, A., Roumenin, C., Stancheva, V., Andreeva, A., G. Kaburlasos, V.G., Pachidis, T. (2016, April). A Multidisciplinary Framework for Blending Robotics in Education of Children with Special Learning Needs).

Играта при деца с увреждания е област, наскоро изведена на челно място в научните изследвания и непрекъснато развиваща се. Играта всъщност е призната за най-важният двигател за развитието на всички деца, но в някои случаи може да се окаже трудно достъпна за децата с

увреждания. предлага цялостна перспектива на играта при деца с увреждания, представяща резултатите от някои експериментални проучвания.

Днес все още липсва международен консенсус относно играта и уврежданията. Необходимо е да се подходи към тази тема чрез „общ език“; да се постави играта в центъра на мултидисциплинарните изследвания и интервенцията по отношение на децата с увреждания; да се даде на тази тема статут на научна и социална тема. Все още животът на децата с увреждания е доминиран от медицински и рехабилитационни практики. Концепцията за игра в името на самата игра касае разграничението между игрови дейности и игроподобни дейности. Това допринася за ясно разграничаване между играта и подобни на играта дейности, което ще доведе до ново развитие в научните изследвания на играта. (вж. Besio, S., Bulgarelli, D., & Stancheva-Popkostadinova, V., (2017). *Play Development in Children with Disabilities*).

Необходимо е създаването на подкрепяща среда и активно участие на родителите, като важни фактори за стимулиране и фасилитиране на играта при децата с интелектуални увреждания. (вж. Bulgarelli, D., Stancheva-Popkostadinova, V. (2017). *Play in children with intellectual disabilities*. In Besio, S., Bulgarelli, D., Stancheva-Popkostadinova, V., (Eds).. *Play development in children with disabilities*).

Научно е доказано, че неблагоприятните преживявания в ранните години на живота оказват отрицателно въздействие върху здравето и поведението в зряла възраст. Връзката между неблагоприятно преживяно в семейството и рисковото поведение е по-често срещана от преживяно насилие в общността и рисковото поведение. (вж. Динолова-Ходжаджикова, Р. , Станчева-Попкостадинова, В. (2017).

Интегрираният подход за адресиране на комплексните нужди на рискови популации е формулиран в редица ключови стратегически

документи в областта на здравеопазването и социалните грижи на национално и местно ниво. Прилагането на интегрирани дейности и програми изисква споделена философия и осъзнаване на концепцията за интегрирана грижа, едновременно с изграждане на ефективна комуникация и координация между системи, структури и професионалисти. (вж. Tcholakova, M., Stancheva–Popkostadinova, V. (2017). Integrated care through the perspectives of professionals in the systems of social assistance and health.)

Васка Станчева-Попкостадинова и Анна Андреева, в „Пилотно проучване на Kinect-базирани интерактивни игри при деца с увреждания“ отчитат подобрене на мотивацията за игра, емоционално удовлетворение, любопитство и проактивно поведение при повечето деца с увреждания. Предполага се, че сензорът Kinect в комбинация с избрани структурирани компютърни игри са стимул за развитието на комуникацията и физическите активности при деца с увреждания и надежден инструмент за подпомагане на професионалисти, работещи с тях. (вж. Besio, S., Stancheva-Popkostadinova, V. (2018). Play and children with disabilities. Interdisciplinary perspectives. Today’s children – Tomorrow’s parents)

Резултатите показват, че структурираните игри чрез сензора Кинект, стимулират играта на деца с увреждания, подобряват комуникативни умения и взаимодействието със специалисти или други деца, стимулират двигателни дейности, междуличностни връзки, комуникация и език и положителни емоции. (вж. Stancheva-Popkostadinova, V., Andreeva, A.(2018). Piloting interactive KINECT-based game in children with disabilities. Today’s children – Tomorrow’s parents).

Играта е включена в класификацията на СЗО, като важен компонент за детското здраве. Могат ли децата с увреждания да играят? Да, но те могат да играят повече и по-добре, ако се намерят по-подходящи и точни решения за преодоляване на недостатъците и ограниченията за игра. (вж. Besio, S., Stancheva-Popkostadinova, V.(2018). Do children with disabilities

play? In: P. Encarnação, S. Ray-Kaeser, & N. Bianquin. Guidelines for supporting children with disabilities' play. Methodologies, tools, and contexts).

Резултатите показват, че най-често използваният метод за оценка на играта при деца с увреждания е наблюдението. По-голямата част от професионалистите оценяват играта чрез нестандартизирани инструменти и методологии. Това създава проблеми и липса на надежност и валидност за оценката на играта. (вж. Bulgarelli, D., Stancheva-Popkostadinova, V. (2018). Play assessment tools and methodologies: the view of practitioners.).

IV. **Заключение**

Представените от доц. д-р Васка Станчева-Попкостадинова научна продукция напълно удовлетворява формалните и неформални изисквания за заемане на академичната длъжност професор. Обсъжданите и изследваните проблеми, емпирично доказаните хипотези, широкообхватните интереси на кандидата, неговите участия в международни екипи и не на последно място качествата на доц. Станчева като лектор и обучител ми дават пълното основание да препоръчам на Уважаемото научно жури да присъди на доц. д-р Васка Станчева-Попкостадинова академичната длъжност **професор** по професионално направление *3.4. Социални дейности /Психосоциална работа с деца/*

Дата: 24 октомври 2019

Рецензент:

Проф. д.пс.н. Ваня Матанова

REVIEW

of the submitted papers for participation in the competition for the academic position "Professor" in the professional field

3.4. Social activities (Psychosocial work with children), area 3. Social, economic and legal sciences, announced by South-West University "Neofit Rilski" in the State Gazette, Issue 52 of July 02, 2019

Reviewer: Prof. Dr. Psy Sc. Vanya Matanova

Candidate: Assoc. Prof. Vaska Slavcheva Stancheva-Popkostadinova

I. Short biography of the applicant

The candidate for the academic position "Professor", Vaska Stancheva-Popkostadinova, is a Lecturer at the South-West University "Neofit Rilski", in the position of Associate Professor since 2005.

Vaska Stancheva-Popkostadinova graduated in Medicine at Medical Academy, Sofia. in 1984. In 1992 she she joined the South-West University of Neofit Rilski, Blagoevgrad, as an Assistant-Professor. In 1999 she defended her PhD thesis, and since 2005 she hold the academic position Associate Professor. She has a Master degree in Psychology and specializations in the field of Child Social Psychiatry. For the period 2005-2019 she has been a scientific supervisor of 23 Bachelor and 27 Master theses, as well as scientific supervisor of 2 students scientific groups, all in the field of psychosocial work. She is supervisor of 8 PhD students, 2 of them were successfully defended. Since 2014 Vaska Stancheva-Popkostadinova is a Head of Department of Medical Sciences, Chairman of Atestation Comission of the Faculty for Public Health, Health Care and Sport (2014-2016). She is a member of Academic Council of South-West University "Neofit Rilski".

She is a member of: Union of Scientists in Bulgaria (USB), Ethical Committee of USB (2014-2018), Bulgarian Association of Child and Adolescent

Psychiatry and Allied Profession, Scientific Society of Child Neurology, Psychiatry and Developmental Psychology, Bulgarian Psychosomatic Society, Bulgarian Association of Lecturers in Social work, Balkan Association of History and Philosophy of Medicine, International Society on Early Intervention (ISEI), на International Society for Prevention of Child Abuse and Neglect (ISPCAN). For the period 3a 2019-2019 she has participated in 6 international projects, and was a coordinator for Bulgaria for 5 of them.

II. Characteristics of the candidate's research output

The only candidate in this competition is Assoc. Prof. Vaska Stancheva Popkostadinova. For the review 38 publications are presented: 1 monograph- Prevention of violence against children – multidisciplinary perspective (2019), 10 publications in referenced and indexed in world-renowned scientific information databases Scopus and Web of Science (including 5 book's chapters), 27 articles and reports published in non-refereed scientific peer-reviewed journals or in edited collective volumes, including 2 manuals. Thirteen of publications are independent (incl. monograph), in 5 publications Vaska Stancheva-Popkostadinova is a first author, in 13 – second, and in 7 publications third and next author. The documents for citations are presented: 26 citations in world scientific bases – Scopus and Web of Science, 24 citations in monographs and collective volumes with scientific review, 17 citations in other scientific publications and dissertations. All of above mentioned citations are after habilitation of Vaska Stancheva-Popkostadinova in 2005.

III. Main contributions to the scientific, applied and teaching activities of the candidate

The presented scientific production for the current competition concerns the psychosocial work with children and fully responds to the competition

issues. Conditionally it can be divided into several problem areas - psychosocial functioning of the family of children with developmental disorders, early intervention for children with disabilities, characteristics of the play activities and influence of play on psychosocial functioning of children with disabilities and developmental disorders, new and creative methods for psychosocial work with children, socially relevant problems and publications related to child development.

Part of the presented scientific production presents the current problems of parents of children with moderate intellectual disabilities. Parents' main problems were found to be related to the lack of adequate support and services for their children. The empirical evidence provides a basis for discussing changes and development of policies to support families with children with intellectual disabilities in the Republic of Bulgaria.(Stancheva-Popkostadinova V. (2005). Families with intellectually disabled children –psychosocial problems and support in the Republic of Bulgaria. Panstwo I Spoleczenstwo.)

Attention is also paid to the main aspects of Burnout syndrome in helping professions and the main strategies for prevention at the individual and organizational level, the strengths and limitations of services and institutions, the need for periodic reassessment of service policies are presented. (Stancheva-Popkostadinova , V. (2006). Burnout syndrome-some theoretical aspects. Psychosomatic Medicine, 2).

One of the main topics in the work of Assoc. Prof. Stancheva is violence against children. Violence is a serious public health problem with serious consequences for the development of children. The most common problems with the implementation of the Coordination Mechanism for Intervention in Cases of Violence against Children and Interaction in Crisis Intervention are discussed and analyzed. The effectiveness of the System is directly dependent on the available algorithm and standards, as well as on trained specialists.

(Станчева-Попкостадинова, В., Керанкова, Е. (2016). Проблеми и перспективи при регистриране случаи на насилие и пренебрегване на деца).

As a socially significant problem, violence against children is of serious interest, which implies an analysis of legislative initiatives related to the prevention of violence against children in our country in the context of international documents. Particular emphasis is placed on the intersectoral approach proposed by the World Health Organization in the 2002 Report on Violence and Health.. (вж. Stancheva-Popkostadinova, V. (2007). Policies and practice for prevention of violence against children).

The main groups of risk factors, the spectrum of disorders as a consequence of experienced abuse in childhood, are also considered. Particular emphasis is placed on the role of pediatricians as specialists of extreme importance in the different levels of violence prevention. (see Stancheva - Popkostadinova, V. (2014). Prevention od Violence against Children.Practical Pediatrics,issue 9).

Child abuse and neglect are serious public health problems worldwide. The CAN-MDS Child Abuse and Neglect Monitoring System has a real potential to be implemented in Bulgaria as it is an easy-to-use tool and will improve the situation in identifying, registering and monitoring cases of child abuse and neglect, as well as facilitate communication between different professionals. (Surveillance System for Child Abuse and Neglect (CAN-MDS) – Possibilities for Implementation in Bulgaria, Balkanistic Forum-In Bulgarian).

The structure and basic principles of ICF, recommendations for its use in the field of health and disability are also very skillfully considered. The advantages and challenges of using ICF in the field of disabled people in Bulgaria are discussed. (see Stancheva-Popkostadinova , V. (2008). International Classifications of WorldHealthe Organization for disability and health-In Bulgarian).

There are several elements that distinguish case management in social work from other forms of case management - the bio psychosocial status of the individual client and the state of the social system. The intervention is performed both at the patient and family level and at systemic level. The increasing need for implementation of case study in social services is an attempt to create a new strategy to address customer service gaps and fragmentation, establish professional standards for case management, and educate and train professionals. (see Stancheva-Popkostadinova, V.(2010). Current Trends in Social Work Case Management).

A large part of scientific output of Assoc. Prof. Stancheva' reflects her work in international cross-sector teams of professionals and parents of children with disabilities. This is a new approach for working with children with disabilities, which focuses on understanding the family context, improving relationships between parents and professionals, and developing family-oriented approaches which should be part of the training of students in the helping professions (see Stancheva-Popkostadinova,V., B.O'Connor (2008). Teamwork between professionals and parents of children with disabilities: Learning exchange between students in Bulgaria and Australia. Science, Culture and Education, Blagoevgrad,148-156)

Early intervention has been related to the theory of sensitive periods in early childhood development. Nowadays emphasis is placed on interdisciplinary cooperation and taking into account the views and contributions of parents. (see Brodin,J, Stancheva-Popkostadinova,V. (2009). Early interventions in children with intellectual disabilities. Science, Culture and Education. Annual of Union of Scientists,3rd volume, Blagoevgrad, 215-220). (вж. Brodin, J, Stancheva-Popkostadinova,V. (2009). Intervention of communication in children with intellectual disabilities. Scientific Research Journal, 7).

De-institutionalization and development of community-based services for children and adults with intellectual disabilities are a major challenge.

Biomedical and genetic research has been prevalent in research, but psychosocial research has received increasing attention lately. (see Ispanovic-Radojkovic, V., Stancheva-Popkostadinova, V. (2011). Perspectives of intellectual disability in Serbia and Bulgaria: epidemiology, policy and services for children and adults. *Current Opinion in Psychiatry*).

An important topic for Assoc. Prof. Stancheva is the direction of psychiatric care towards deinstitutionalization, developing outpatient infrastructures for dealing with psychiatric disorders. Children and adolescents in need of mental health care are increasing in all countries. There is a general need to develop educational programs and related clinical practices at all levels of prevention, interdisciplinary cooperation between all institutions concerning children (вж. Pejovic-Milovancevic M, Miletic V, Anagnostopoulos D, Raleva M, Stancheva V, Burgic-Radmanovic M, Barac-Otasevic Z, Ispanovic, V. (2014) Management in child and adolescent psychiatry: How does it look in the Balkans? *Psychiatrike*. 25(1).

Assoc. Prof. Stancheva is developing a multidisciplinary framework for the implementation of new robotic solutions in the education of children with special educational needs. The influence of robotic technologies on the emotional state of children is discussed, which is defined as a method of "blended" robotics in special educational settings. (Dimitrova, M., Lekova, A., Chavdarov, I., Kostova, S., Krastev, A., Roumenin, C., Stancheva, V., Andreeva, A., G. Kaburlasos, V.G., Pachidis, T. (2016, April). A Multidisciplinary Framework for Blending Robotics in Education of Children with Special Learning Needs).

Play of children with disabilities is an area that has been recently at the forefront of research and is constantly evolving. Play is actually recognized as the most important driver for the development of all children, but in some cases it may be difficult for children with disabilities to access the play. In the publications a comprehensive perspective on play in children with disabilities is

offered, presenting the results of some experimental studies. Today there is still no international consensus on play and disability. It is necessary to approach this topic through a "common language"; to place play at the center of multidisciplinary research and intervention for children with disabilities; to give scientific and social status to this topic. The lives of children with disabilities are still dominated by medical and rehabilitation practices. The concept of play for the sake of play concerns the distinction between play activities and play-like activities. This contributes to a clear distinction between play and play-like activities, which will lead to new development in play research. (see Besio, S., Bulgarelli, D., & Stancheva-Popkostadinova, V., (2017). *Play Development in Children with Disabilities*).

It is necessary to create a supportive environment and active involvement of parents, as important factors for stimulating and facilitating play in children with intellectual disabilities. (see Bulgarelli, D., Stancheva-Popkostadinova, V. (2017). Play in children with intellectual disabilities. In Besio, S., Bulgarelli, D., Stancheva-Popkostadinova, V., (Eds).. Play development in children with disabilities).

Adverse childhood experiences have been scientifically proven to have a negative impact on health and behavior in adulthood. The link between family-related adversity and risky behavior is more common than experiencing community violence and risky behavior. (see Dinolova-Hodzhadzhikova, R. ; Stancheva-Popkostadinova, V. (2017).

The integrated approach for addressing the complex needs of at-risk populations is formulated in a number of key strategic documents in the field of health and social care at national and local level. The implementation of integrated activities and programs requires a shared philosophy and awareness of the concept of integrated care, simultaneously with the development of effective communication and coordination between systems, structures and professionals (see Tcholakova, M., Stancheva-Popkostadinova, V. (2017).

Integrated care through the perspectives of professionals in the systems of social assistance and health.)

The results show that structured games using the Kinect sensor, stimulate the play of children with disabilities, improve their communication skills and interaction with professionals or other children, stimulate motor activity, interpersonal relationships, communication and language and positive emotions. (вж. Stancheva-Popkostadinova, V., Andreeva, A.(2018). Piloting interactive KINECT-based game in children with disabilities. Today's children – Tomorrow's parents).

The play is included in the WHO classification as an important component of child health. Can disabled children play? Yes, but they can play more and better if more appropriate and accurate solutions are found to overcome the flaws and limitations of the game. (see Besio, S., Stancheva-Popkostadinova, V.(2018). Do children with disabilities play? In: P. Encarnação, S. Ray-Kaeser, & N. Bianquin. Guidelines for supporting children with disabilities' play. Methodologies, tools, and contexts).

The results show that the most commonly used method for evaluating play in children with disabilities is the observation. Most professionals evaluate the play through non-standardized tools and methodologies. This creates problems and lack of reliability and validity for evaluating the play. (вж. Bulgarelli, D., Stancheva-Popkostadinova, V. (2018). Play assessment tools and methodologies: the view of practitioners.).

IV. Conclusion

The scientific production presented by Assoc. Prof. Vaska Stancheva-Popkostadin fully meets the formal and informal requirements for occupying the academic position of professor. Issues discussed and studied, empirically proven hypotheses,, the broad interests of the candidate, her involvement in international teams, and last but not least, the qualities of Assoc. Prof. Stancheva as a lecturer and trainer give me full reason to recommend to the Honorable

Scientific Jury to award Assoc. Prof. Vaska Stancheva-Popkostadinova with the academic position „Professor“ in the professional field 3.4. Social activities / Psychosocial work with children

Date: October 24th 2019

Reviewer :

Prof. Vanya Matanova, D.Psy.Sn